

Tretja oseba dvojine

Petra Kolmančič

drugebesede
||| | |

otherwords
||| | |

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Petra Kolmančič

Pesniška zbirka Tretja oseba dvojine, ki je izšla konec leta 2017 pri mariborski založbi Pivec, je delno nastajala v gelskem mestecu An Fál Carrach v Donegalu na Irskem v okviru mednarodnega rezidenčnega programa Druge besede / Other words, ki ga podpira EU Ustvarjalna Evropa, področje Kultura in katerega nosilec je baskovska vladna agencija Donostia Kultura, slovenski partner programa pa je Društvo za sodobno umetnost X-OP.

Avtorica se zahvaljuje gostiteljskima organizacijama na Irskem Foras na Gaeilge ter sodelavkama organizacije Anni Ní Bhroin in Orlagh Ní Raghallaigh ter sodelavcema Društva za sodobno umetnost X-OP Nataši Zidarič in Petru Tomažu Dobrili.

Kako ostati zvesta

Lahko mi verjamete,
zvesta ženska sem.

Zvesta svoji frizerki,
čeprav mi ob dneh, ko izve,
da se bo njenemu možu
delo spet zavleklo pozno v noč,
v lasišče zabada glavnik,
kot da bi mi v glavo
želela zabosti vile.

Zvesta svojemu mesarju,
ki mi vsak kos mesa
zavije vključno s pripombo,
ki namiguje na druge vrste mesenosti.

Zvesta svojemu moškemu,
uničujoči dialektiki vojne in erosa
na bojišču bližine,
ki moje srce počasi spreminja v kadaver srca.

Lahko mi verjamete,
zvesta ženska sem.

Zvesta svojemu večnadstropnemu srcu,
različnim podnebjem v vsakem prekatu,
zaradi katerih se včasih ne zna izreči samo zase.
Zvesta njegovim globinam in višinam,
čeprav so strašen kraj.

Zvesta svojemu plemenu, rodu –
kaj in kako in kdaj in kje so se izrekli,
je šlo tudi skozi mene,
z njimi sodiham naprej,
čeprav mi prav oni
s prostodušno zaupnostjo krvi,
ki ni voda,
prste zadirajo najgloblje v boleča mesta
in niso nikoli popolnoma zadovoljni
z jakostjo bolečine,
ki jo ob tem čutim.

Zvesta svojim otrokom,
ptičem goličem,
ki jim svet polagam prežvečen
v odprte lačne kljune,
da si bodo potem od njega vzeli sami:
zlato zrnje, rdeče črve ali mrhovino.

Zvesta svoji resnici,
čeprav sem ji že zdavnaj vzela nedolžnost
in sva si preblizu,
in kar nam je preveč blizu,
nas ne zadeva več.

Lahko mi verjamete,
zvesta ženska sem.

A kako ostati zvesta,
ko neizprosna resničnost
sprti izkrivlja besede, podobe, dejanja?
Ko skušam uskladiti
tisto, kar vem, s tem, kar sem?
Ko sem čez dan cela,
noč pa me razkroji v osnovne delce,
zato včasih ne vem,
ali sploh lahko
jamčim sama zase.

Lahko mi verjamete,
zvesta ženska sem.

In zvesta ženska
se mora ves čas spopadati
z vsemi oblikami zvestobe
in nezvestobe,
da lahko ostane zvesta
svoji podobi
zveste ženske.

Razlike

Stari spomini prodrejo iz globin,
z jeklenimi kavlji se zasidrajo
v tukaj in zdaj.

Pozabljeni otoki se dvignejo
iz potopljenih skrivališč,
z železnimi sidri se pritrdijo
na moje telo.

Iz dneva,
ki še pride, se gledam,
in iz noči, ki je že minila.

*Rahlo razdejana si videti te dni,
si rečem hkrati
iz preteklega in prihodnjega.*

*Res je, ne gre mi najbolje,
se strinjam iz zdaja;
ali naj začnem jokati že v tej pesmi
ali naj počakam na kakšno drugo?*

Na razsežnostni lestvi časa so prečke,
kjer preteklo, sedanje in prihodnje
pripada istemu redu stvari,

jaz pa ne vem,
če naj bom zaradi tega mirna,
obupana ali zgolj ravnodušna.

Kajti ni razlike
med popolno determiniranostjo
in popolno svobodo.

Ni razlike, če si, kdor si,
ali če zgolj
uprizarjaš samega sebe.

Ni razlike med organskim in anorganskim,
vsaj po določenem času ne,
vsaj *sub specie aeternitatis* ne,
saj si vse minljivo najema življenje
samo za določen čas.

Ni razlike,
če se ogenj v tebi pretvori v pesem,
ljubezenski akt,
trikrat pečene skutine rezine
ali dvesto trebušnjakov.

Ni razlike
med zanko molka
in zanko besed,
oboje nama stiska goltanec
z enako silo.

Zavalim se v naslanjač;
naučiti se moram
minevati brez pridrzkov.

Zavalim se v naslanjač;
postati moram neobčutljiva
za raznoterost istega.

Zavalim se v naslanjač;
rahlo razdejana,
obvladana.

Iz dneva,
ki še pride, se gledam,
in iz noči, ki je že minila.

Povratna zanka

V na videz miroljubnem moškem
preži razdražena zver,
v surovi zveri nepotešen ranljiv mladenič,
v njem diha premišljen hladnokrven mehanik,
v mehaniku preveč občutljiv deček,
v njem igrivo samotno srce,
v srcu umirajoča zvezda,
zdolgočasen starec,
ciklična povratna zanka.

Naokrog seva svojo zapleteno prisotnost.
V njegovi zavesti svetovi,
neodvisni od mojih,
v valovih puhtijo od njega,
ko se ponoči zbudim,
majhni delčki vsega njegovega
v velikih množinah lebdijo v zraku,
bledo osvetljeni z mesečino,
vdihavam jih s celim telesom,
nepripravljena
kot vedno,
ko me obišče kaj nezaslišano oddaljenega,
s čimer se ne znam sporazumevati.

Utripa ob meni
kot velika arterija,
ki utripa sama sebi,
poskušam ga nežno poljubiti na sence,
a moj poljub mu že dolgo
ne stori ničesar,
o njem lahko samo še ugibam,
vsekakor z vsakim novim dnem
uganem vse manj,
in že dolgo več ne obvladujem
mase najine ljubezni.

Zraven sem bila,
ko so se najina telesa
sporazumevala po svoje,
se razumela in še več,
ljubila in še več,
zraven sem bila,
to je res,
a nekje je meja teh reči,
to bi si lahko mislila,
vendar jaz ne razmišljam tako,
umreti v lepem
je mogoče večkratno,
srečni smo lahko
geometrično progresivno,
sem verjela – *amaterka lastne eksistence*.

V votlini teme razprostrem
sveže oprane rjuhe,
iz katerih se usipajo
bele luske.

V votlini teme
noč za nočjo
skrbno in potihem
odkopavam
najine nekdanje
kosti.

V zenitu

Zdaj je poletje, sestrice moja.
Kri je gosta, ognji gorijo.

Svet je v zenitu, lep, večen in
nepremagljiv, ti pa vzdržljiva.

Poletje je; stari ledeniki se topijo,
reči so dostopne in rjavo zagorele.

Telo je lisica, svet dišeč plen,
slasten in živ, ni se mu mogoče upreti –

ali boš ti použila njega
ali pa bo on odrl tebe.

Zdaj je poletje, sestrice moja,
oči so lačne, srce je na preži.

Budna si od zunaj in od znotraj,
meso drhti, žile divje utripajo,

telo ni prisila,
ampak razkošje in slast.

Tako lepo mlado in obetavno jutro.
Taka sladka vratolomna noč.

Zdaj je čas, da se prestopijo meje,
sestrica moja,

čas, da propadeš
ali izterjaš svoje.

Poletje je; in z napeto počasnostjo bitja,
ki se pripravlja na napad,

se približuješ tistemu,
čemur bi se rada približala,

da bi bila bliže tistemu,
čemur bi se rada približala v resnici.

Noč²

Padla je noč,
črna,
kvadratna,
arzamaška,

čistila sem
hladilnik
v kuhinji,

razprostrla se je
čez vse moje,
me v hipu
globoko zamrznila
v svoj objem,

ni bilo več ničesar,
le ona, ki me je dihala,
vse temneje,
vse bolj požrešno,
in jaz, premagana.

Kis in soda bikarbona,
čiste police v hladilniku,
pa jaz pa ti pa mi,

vse

v hipu tako neznosno
nepomembno,
že vnaprej izgubljeno,
povsem nesmiselno.

Padla je noč,
črna,
kvadratna,
arzamaška,
zimzelena.

Vedela sem zanjo,
za njen tesen okvir,
za njene manevre velikega formata,

bežala pred njo v ljubezen
in v druge manj znane načine
pozabe.

Vedela je zame,
kako rokovati z mano,
naskočila me je
iz zasušenega madeža
marelične marmelade,
ki sem ga drgnila z viledo;

vedela je,
kako rokovati z mano,
nežno me je gledala z očmi vseh tistih,
ki jih najbolj ljubim.

Kako se ljubijo kačji pastirji

Veliko olupkov
svojega telesa
sem že pustila
na travnih bilkah
in vejicah,
zdaj je moje telo spet
brezhibno,
zrelo in mirno
lebdi v zraku,
koncentrično odseva
na gladini vode.

Minilo je nekaj
kot britev ostrih
in mrzlih tisočletjih,
odkar sva nazadnje
letela skupaj v tandem,
moja transparentna krila
neslišno in mehko
utripajo,
moja akrobatska kri
buči kot hudournik,
pripravljena sem.

Kmalu
se bova znova srečala
v brodolomu časov,
ki neizogibno nastopi
vsakič znova
na prav tak lep
in vroč sončen dan,
kot je danes;
priletela bom
mimo tvojega jezera,
kot da bi bilo slučajno,
ti me boš z vso silo
zagrabil za vrat,
kot da bi bilo prvič,
potem bodo potrebni
čisto drugi načini –
in to takoj.

Kar sva bila
in je bilo,
ko sva še plenila
po vlažnih,
toplih in bujnih
karbonskih
presličnih
močvirjih,
kar sva
in je,
zdaj, ta trenutek,
ko pleniva zares,
se brez predigre
zedini v naju,
da se zrušiva
drug v drugega
in strmo padeva
na vse strani sveta
hkрати.

Ko se ljubimo
kačji pastirji,
je ljubezen
koleselj,
večno
vračanje
brezdomnega srca
na njegovo
pravo
mesto.

Kako se ljubijo kiti

Ti misliš,
da se začne
z drobnimi mehurčki
iz globin,
ko ocean naenkrat
postane čuten,
sladek in mehak,
koordinate pa se
najprej prekrijejo,
da bi jih nato potegnilo
v globoko grlo
vodnega vrtinca.

Jaz mislim,
da je nekaj zvočnega –
voda zapoje svoj napev
in ne gre drugače,
ko te voda izreče s svojo
vseobsegajočnostjo,
ki nadomešča praznino,
ki nadomešča
velikansko preobilje vsega,
ki nadomešča nič,
ki nadomešča
strašen privid tega sveta.

Ko voda
spregovori na ta način,
ne gre drugače,
ker ne vzdržiš biti v tem sam,
pridi, rečeš,
ko luna riše
svetlobne čipke skozi valove
in ocean čudno drhti,
pridi, ostani, vztrajaj z mano.

In še nekaj je,
nekaj snovnega in živega,
tega ne gre spregledati,
voda in mesena vitica,
ki požene iz kita proti kitinji,
nekaj živega v snovi,
nekaj snovnega v živem,
peristaltika biti,
vitica,
tipa,
nekaj snovnega je,
tipa,
voda je več kot voda,
telo je več kot telo,
več *je*.

Ko voda poje in se ljubijo kiti,
je njihova super težka ljubezen
peresno lahka kategorija bližine.